

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК
2018

(Випуск 20)

Голова редколегії
доктор історичних наук Т.В. Чухліб

Засновано 1997 р.

Київ–2018

Повна назва: Український історичний збірник
Скорочена назва: Укр. істор. зб.
Періодичність: один раз на рік
Засновник і видавець: Інститут історії
України НАН України
Адреса редакційної колегії та видавця:
01001, Київ, вул. Михайла Грушевського, 4,
тел. (044) 279-63-62,
E-mail: andriiblanutsa@gmail.com,
blashchuks@gmail.com,
uiz.history.ua@gmail.com

Збірник складають праці молодих вчених Інституту історії України НАН України, інших наукових і освітніх вітчизняних та зарубіжних установ. Розкривається широке коло проблем української та всесвітньої історії з найдавніших часів до сучасності.

Розраховано на викладачів, науковців та студентів. Тексти подаються в авторській редакції. Усі права застережено. Передрук і переклад дозволяється лише з дозволу автора та редакційної колегії.

Редакційна колегія не несе відповідальності за змістові помилки, допущені авторами.

Key title: Ukrayins'kyu istorychnyy zbirnyk
Abbreviated key title: Ukr. istor. zb.
Parallel title: Ukrainian Historical Collektion
Published 1 time a year
Founder and Publisher: Institute of History of
Ukraine NAS of Ukraine
Address of the Editorial Board and Publisher:
4 Mykhailo Hrushevskiy str., Kyiv,
01001, Ukraine, tel. (044) 279-63-62,
E-mail: andriiblanutsa@gmail.com,
blashchuks@gmail.com, uiz.history.ua@gmail.com

The collection of scientific works consists of the research of young scientists of the Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, other scientific and educational organizations and foreign institutions. A wide range of problems of Ukrainian and world history from the ancient times to the present is presented.

Appointed for teachers, academics and students. The texts are submitted in the author's version. All rights reserved. Reprint and translation are permitted only with the permission of the author and editorial board.

The editorial board is not responsible for the errors committed by the authors.

Редакційна колегія:

Чухліб Тарас, д. і. н., головний редактор
Блануца Андрій, к. і. н., заст. головного редактора
Мицько Володимир, к. і. н., голова Ради молодих вчених ІУ НАНУ
Блашук Світлана, к. і. н., відповідальний секретар
Ващук Дмитро, к. і. н., *Даниленко Віктор*, член-кор. НАН України, д. і. н., проф.
Гуржій Олександр, д. і. н., проф., *Рубльов Олександр*, д. і. н., проф.
Віднянський Степан, член-кор. НАН України, д. і. н., проф.
Касьянов Георгій, д. і. н., *Сарцевічене Йоліта*, к. і. н. (Литва)
Кукса Олександр, к. і. н. (Білорусь)

Редакційна рада:

Смолій Валерій, академік НАН України, д. і. н., проф., голова ради
Реєнт Олександр, член-кор. НАН України, д. і. н., проф.
Кульчицький Станіслав, д. і. н., проф., *Леп'явко Сергій*, д. і. н., проф.
Корзо Маргарита, к. і. н. (Росія), *Черкас Борис*, д. і. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України
(протокол № 11 від 21 грудня 2017 р.)

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України у галузі історичних наук
(Наказ МОН України № 374 від 13.03.2017 р.)

Видання індексується у наукометричних і реферативних базах даних: Україніка наукова, РИИЦ, Slavic humanities index, Google Scholar

ISSN 2307-5848 (Print)
ISSN 2307-5856 (Online)

© Інститут історії України
НАН України, 2018
© Автори, 2018

Зміст

Передмова

Історики та контрїсторики — хто переможе? Інтерв'ю з головним редактором «Українського історичного збірника» **Тарасом Чухлібом**..... 5

I. Давня історія

Ярослав Пилипчук. Північноафриканський ФРОНТИР: Беджі та їх сусіди..... 10
Сергій Вовкодав. «Змійові» вали Переяславщини: характеристика просторової конфігурації 29

II. Історія середньовіччя і Нового часу

Іван Кузьмінський. Музична культура Перемишльської та Сяноцької земель у XVI — першій XVII століть 42
Андрій Бовзіря. «По нашому названню — москалі»: росіяни у сприйнятті мешканців Гетьманщині XVIII ст. 53
Ганна Філіпова. Андрій Гудович — довірена особа князя Олександра Меншикова (Біографічний нарис) 63
Ольга Перепелюк. Церковний партесний спів XVIII–XIX століття: українські традиції 76

III. Проблеми історії XIX–XXI ст.

Олена Феденко. Роль неаполітанського генерального консульства в Одесі у встановленні торгових відносин між Королівством Обох Сицилій і українськими портами в 1815–1827 рр. 90
Володимир Милько. Інститут попечительства як форма участі громадськості в управлінні гімназіями України (перша половина XIX ст.) 101
Ірина Кузьміна. Діяльність лікарні св. Бориса в с. Городок Волинської губернії 113
Геннадій Корольов. Національна автономія під берлом Романових (кінець XIX ст. — 1914 р.): польський, єврейський та український вимір 128
Олег Разиграєв. Діяльність тюремних «патронатів» на Волині та Східній Галичині в контексті пенітенціарної системи Другої Речі посполитої 146
Надія Скокова. Інтеграція Сіоністської Організації в політичний простір Східної Галичини (1918–1922) 158
Святослав Даниленко. Номенклатура податкових органів в УСРР: «Розверстники», продармійці, фінінспектори (1919–1929) 176
Юлія Павлів. «Нас били, різали», «Такий був час»: до питання колективної травми та наративу страждання в депортованих українців з Польщі у 1944–1945 рр. 189
Володимир Царюк. Переміщення історико-культурних цінностей Миколаївської обласної універсальної бібліотеки ім. О. Гмирьова в період німецької окупації (1941–1944 рр.) 203

Євгеній Сафар'янс. Роль наради з безпеки та співробітництва у Європі в процесі ядерного роззброєння України.....210

IV. Джерелознавство та історіографія

Іванна Гуржій. Граф О. Мусін-Пушкін і його книжкова колекція на теренах України: опис і класифікація.....222

Юрій Яковлев. Часопис «Радикал» як джерело вивчення діяльності Русько-української радикальної партії (1895–1896)241

Володимир Гула. Революційний тероризм початку ст.: пострадянська історіографія270

Степан Сняк. Джерела до історії діяльності польських парамілітарних організацій на Волині 1921–1939 рр.....285

Олександр Маєвський, Степан Борчук. Креолізовані тексти на сторінках енциклопедичних видань (на прикладі провідних енциклопедичних проєктів СРСР та Російської Федерації).....299

V. Ad fontes

Andrii Blanutsa. The Book of Records № 270 of the Lithuanian Metrica: Letters of Instructions of the King of Poland and Grand Duke of Lithuania Sigismund II Augustus.....312

Юрій Глизь. «Урядова записка про потреби Києва» як джерело для вивчення діяльності органів міського врядування.....325

VI. Огляди та рецензії

Світлана Ковальова. [Рецензія] Сучасний погляд на земельну політику Ягеллонів на українських землях Великого князівства Литовського (Рецензія на монографію: Андрій Блануца. Земельна політика Ягеллонів на українських теренах Великого князівства Литовського (1440–1572 рр.). — К.: Інститут історії України НАН України, 2017. — 423 с.).....344

Ірина Хромова. [Огляд] V Міжнародна наукова конференція «Україна і Велике князівство Литовське в XIV–XVIII ст.: політичні, економічні, міжнаціональні та соціокультурні відносини у загальноєвропейському вимірі» (13–16 вересня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський)347

Олег Разиграєв. [Огляд] На захисті безпеки держави (Огляд книги: Halicki K. Policja Polityczna w województwie pomorskim w latach 1920–1939 / Krzysztof Halicki. — Łódź: Dom Wydawniczy Księży Młyn, 2015. — 487 s.).....352

VII. Інформація

Володимир Милько. Інформація про діяльність Ради молодих вчених Інституту історії України НАН України в 2015–2017 рр.....358